

Sadovo'daki Ulusal Tohum Bankası

Автор(и): Растителна защита
Дата: 04.02.2021 Брой: 2/2021

Ulusal Tohum Bankası, Balkanlar'ın en büyüğü olup, "Konstantin Malkov" Bitki Genetik Kaynakları Enstitüsü'nde (BGKE) bulunmaktadır. Bu durum, Sadovo'daki enstitünün, genel kamuoyunun dikkatinden kaçan, bitki dünyasında çok özel bir misyona sahip olduğunun göstergesidir. Gen bankası, kültür bitkilerinin, tıbbi ve süs türlerinin korunması ve incelenmesi, gelecekteki ıslah keşifleri için temel materyal ve biyolojik çeşitliliğin korunması ve zenginleştirilmesi için hayati ve gerekli, paha biçilmez bir sermaye kaynağıdır.

Ulusal Gen Bankası 1984 yılında kurulmuştur. Temel görevi, FAO standartlarına (1980, 1995, 2014) uygun olarak, kontrollü koşullarda tohumlar yoluyla germplazmanın uzun ve orta vadeli muhafazasına yönelik bilimsel programın uygulanmasıdır. Kültür bitki türlerinin ve onların yabani akrabalarının çeşitliliğinin korunması, üç koleksiyonun sürdürülmesiyle sağlanır:

Temel Koleksiyon – tohum aksesyonlarının uzun süreli saklanması için uygun koşullarda, düşük tohum nemi ve eksi 18 °C sıcaklıkta, hermetik olarak kapatılmış paketlerde muhafaza edilir. Bu koşullar altında tohumlar, canlılıklarını onlarca yıldan yüz yıl veya daha fazlasına kadar değişmeden korurlar.

Aktif Koleksiyon – tohumların + 6 °C'de üç ila on yıl güvenli bir şekilde saklanmasını sağlar.

Değişim Koleksiyonu – ulusal ve uluslararası sistemdeki ortaklarla ücretsiz değişim için materyal sağlar.

Ulusal Gen Bankası, 60.000'den fazla aksesyonu muhafaza etmekte olup, bunların 43.147'si uzun süreli saklama koşulları altındadır. Temel koleksiyon, 33 familya, 150 cins ve 600 bitki türü ile temsil edilmektedir.

Ulusal Gen Bankası'nda tutulan koleksiyon, Avrupa Bitki Genetik Kaynakları Elektronik Kataloğu EURISCO'da (<http://eurisco.ipk-gatersleben.de>) yayınlanmaktadır.

Sadovo'daki BGKE'deki Ulusal Gen Bankası, dünya çapında 100'den fazla gen bankası, botanik bahçesi ve BGK uluslararası merkezi ile parasız değişim gerçekleştirmektedir. Öte yandan, ülkedeki tüm ilgili ortaklara, germplazmanın ücretsiz değişimi, çeşitlerin, ıslah hatlarının, yerel formların, yabani türlerin (nadir ve tehdit altındaki türler dahil) tohum aksesyonlarının kaydı ve saklanması yoluyla küresel koleksiyonlara erişim sağlamaktadır.

"Bitki Koruma" dergisinin 7/2020 sayısı için verdiği bir röportajda *Sadovo BGKE Müdürü Doç. Dr. Katya Uzundzhaliyeva* şu gerçeği paylaşmaktadır:

“Ne yazık ki, bu aşamada gen bankasının hedeflenmiş bir finansmanı yoktur ve enstitünün gelirleriyle desteklenmektedir ki bu da son derece yetersizdir. Gen bankasının gelir getirmeyen bir yapı olduğu ve Avrupa'daki tüm gen bankalarının faaliyetlerini yürütebilmek için ulusal finansman aldığı anlaşılmalıdır”. Gen bankasının amacı oldukça farklıdır, yani zengin biyolojik çeşitliliği, son yıllarda giderek daha fazla hissedilir hale gelen değişen iklim koşulları göz önünde bulundurularak ıslah çalışmalarında kullanılmak üzere, tohum materyali şeklinde gelecek nesiller için korumaktır.

Sadovo'daki enstitü, birçok Avrupa gen bankası örneğini takip ederek, gen bankasının ulusal öneme sahip bir site haline gelmesi için çaba göstermektedir.